

การสอนโดยใช้แหล่งเรียนรู้เชิงคุณธรรมเป็นฐานการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 Teaching by Using Ethical Resource Base Learning for 21st Century Learner

รัชฎาพร ธีราวรรณ¹ และฐิติยา เนตรวงษ์²

Ratchadaphorn Thirawan¹ and Titiya Netwong²

¹อาจารย์ สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

²ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ

คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

ratchadaphorn_thi@dusit.ac.th, and titiya_net@dusit.ac.th

บทคัดย่อ

บทความนี้ได้นำเสนอความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้เชิงคุณธรรมเป็นฐานการเรียนรู้ และทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อเป็นแนวทางการใช้แหล่งเรียนรู้เชิงคุณธรรมเป็นฐานการเรียนรู้ในการพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 การใช้แหล่งเรียนรู้เชิงคุณธรรม ประกอบด้วยกิจกรรมดังนี้ 1) จัดเตรียมเนื้อหา ทรัพยากร แหล่งเรียนรู้ 2) ให้ความรู้ ทักษะ ทศนคติ และประสบการณ์ กระตุ้นความสนใจ ให้ผู้เรียนอภิปราย 3) เลือกแหล่งเรียนรู้เชิงคุณธรรม 4) ดำเนินกิจกรรมกลุ่ม โดยลงพื้นที่ไปศึกษาแหล่งเรียนรู้เชิงคุณธรรมที่ผู้เรียนสนใจ โดยผู้สอนมีบทบาทให้ความช่วยเหลือ อำนวยความสะดวก 5) อภิปราย เชื่อมโยงความรู้ เพื่อนำไปสู่ประยุกต์ใช้ความรู้ในสถานการณ์อื่นๆ 6) สำรวจทัศนคติต่อกิจกรรมการใช้แหล่งเรียนรู้เชิงคุณธรรม 7) นำเสนอผลการดำเนินงานด้วยมัลติมีเดีย และ 8) สรุปและประเมินผลการดำเนินกิจกรรมกลุ่ม ซึ่งการดำเนินกิจกรรมดังกล่าวสอดคล้องกับเป้าหมายของการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งมี 3 องค์ประกอบที่สำคัญคือ 1) เนื้อหา มี 2 ส่วนคือสาระวิชาหลัก และความรู้เชิงบูรณาการ 2) ทักษะประกอบด้วย ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะชีวิตและการทำงาน และทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี และองค์ประกอบที่ 3) คุณลักษณะประกอบด้วย คุณลักษณะด้านการทำงาน ด้านการเรียนรู้ และด้านศีลธรรม

คำสำคัญ: แหล่งเรียนรู้เชิงคุณธรรม แหล่งเรียนรู้เชิงคุณธรรมเป็นฐานการเรียนรู้ ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21

Abstract

The article were to provide understanding about ethical resource base learning and 21st century skills to guideline using ethical resource base learning for develop 21st Century Learner. The activities of ethical resource base learning include: 1) providing content, resources and learning resources, 2) offer knowledge, skills, attitudes and experience to arouse interest for discussion of students, 3) select ethical resource, 4) group process to studies the area of ethical resource, the teacher's role to provide assistance and facilitate, 5) discussion knowledge in order to apply this knowledge in other situations, 6) explores attitudes to learning activities using ethical resource, 7) presents a performance with multimedia and 8) summary and evaluation activities group. Such activities consistent with the goals of learning in the 21st century skills, there elements follow as: 1) content knowledge has two parts: key subject and interdisciplinary knowledge, 2) skills consist of learning and innovation skills, life and career skills and information media and technology skills, and 3) features include: work, learning, and moral.

Keywords : Ethical Resource; Ethical Resource Base Learning; 21st Century Learner; 21st Century Skills

1. บทนำ

ยุคศตวรรษที่ 21 เป็นทักษะแห่งอนาคตใหม่ในการพัฒนา ผู้เรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพด้านกระบวนการเรียนรู้ เพื่อ ความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์ จรรยาลง ความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อัน เกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้และปัจจัย เกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต การจัดการ ศึกษาจึงต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนา ตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ [1] ดังนั้นจึงมีความจำเป็น อย่างยิ่งที่ต้องเตรียมความพร้อมของผู้เรียนให้มีทักษะการ ดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 โดยเรียนรู้เพื่อให้ได้วิชาแกนและ แนวคิดสำคัญในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นสาระในเนื้อหา แล้วได้ ทักษะ 3 ด้านคือ ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะด้าน สารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี และทักษะชีวิตและอาชีพ เพื่อ ความสำเร็จทั้งด้านการทำงานและการดำเนินชีวิต อันจะส่งผล ต่อคุณลักษณะที่สำคัญคือ คุณลักษณะด้านการทำงานในการ ปรับตัว ความเป็นผู้นำ คุณลักษณะด้านการเรียนรู้ สามารถ ชี้นำตนเอง ตรวจสอบและการเรียนรู้ของตนเอง และ คุณลักษณะด้านศีลธรรม

กล่าวได้ว่ากลยุทธ์การจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 ต้องมีการจัดกิจกรรมเรียนรู้บูรณาการ ให้ผู้เรียนได้เรียน จากการใช้ปฏิบัติ ผู้สอนต้องเปลี่ยนบทบาทจากการสอนผู้ นำเสนอ เป็นโค้ชและผู้อำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียนให้รู้จัก ผู้สอนสอนน้อยลง แต่ผู้เรียนได้เรียนรู้มากขึ้นจากการนำโจทย์ ปัญหาหรือห้องเรียนหรือชุมชนเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม [2] แล้ว เชื่อมโยง ประเมินความก้าวหน้าของการเรียนรู้ของตนได้ เห็นคุณค่าในสิ่งที่ตนเองเรียนสร้างแรงบันดาลใจได้ การใช้แหล่ง เรียนรู้เชิงคุณธรรมเป็นฐาน เป็นวิธีการสอนทางเลือกหนึ่ง ที่ ผู้สอนสามารถนำไปใช้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนใน ศตวรรษที่ 21 เนื่องจากประกอบด้วยกิจกรรมการเรียนการสอน ที่หลากหลาย บูรณาการกิจกรรมทั้งในและนอกห้องเรียน สอดคล้องกับเป้าหมายของการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่ ต้องการให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่พึง ประสงค์ ซึ่งรูปแบบการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพจะ ส่งผลต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมที่ยั่งยืนได้คือ พฤติกรรม จิตใจ และปัญญา [3]

2. ความรู้เกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้เชิงคุณธรรมเป็นฐาน การเรียนรู้

แหล่งเรียนรู้เชิงคุณธรรมหมายถึง แหล่งรวมองค์ความรู้เชิง คุณธรรมที่ได้รับการยอมรับในรูปสื่อ วัสดุ ภูมิปัญญา สถานที่ ที่มีผู้รู้และผู้มาเรียน มีกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อนำ ความรู้ไปใช้พัฒนาตนเอง ชุมชน และสังคม โดยมีเป้าหมาย เพื่อคุณค่า ความดี การพึ่งตนเองและการช่วยเหลือเกื้อกูลใน สังคม

ประเภทของแหล่งเรียนรู้เชิงคุณธรรมเมื่อจำแนกตาม สถานที่ สามารถแบ่งได้เป็น 3 ลักษณะคือ [4]

1) วัด เป็นแหล่งเรียนรู้เชิงคุณธรรมที่มีมาช้านานใน สังคมไทย เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงระหว่างบ้าน วัด โรงเรียน หรือที่เรียกว่า “บวร” แหล่งเรียนรู้เชิงคุณธรรมที่มี วัดเป็นศูนย์กลางเช่น ศูนย์เรียนรู้คู่วัดอาศรมธรรมทายาท ศูนย์การเรียนรู้เชิงคุณธรรมด้านเศรษฐกิจพอเพียงวัดพระบรม ชาติศุภยผาสัม ศูนย์เรียนรู้คุณธรรม วัฒนธรรม และภูมิปัญญา ท้องถิ่น วัดสบสัน เป็นต้น [4]

2) โรงเรียนหรือสถาบันการศึกษา สามารถพัฒนาเป็น แหล่งเรียนรู้เชิงคุณธรรมได้ เพราะมีโรงเรียนต้นแบบด้าน เศรษฐกิจพอเพียง สถาบันการศึกษาด้านพัฒนาอาชีพและ คุณธรรมเช่น ศูนย์เรียนรู้เชิงคุณธรรมวิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม 46 ถนนเจริญสนิทวงศ์ ศูนย์การเรียนรู้โรงเรียนต้นแบบด้าน คุณธรรม จริยธรรม (นามูลนาโมเดล) ศูนย์การเรียนรู้ เครือข่ายจัดการเรียนรู้ฯ โรงเรียนวัดโพธิ์ทอง ศูนย์เรียนรู้แบบ บูรณาการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียน กัลยาณวัตร ศูนย์เรียนรู้ห้องสมุดโรงเรียนมงคลวิทยา ศูนย์ เรียนรู้คุณธรรมและสัมมาอาชีพ แบบเศรษฐกิจพอเพียงบวรวิถี ชีวิตชุมชนบุญนิยม (โรงเรียนสัมมาสิกขาสันตอโคก) ศูนย์ เรียนรู้ต้นแบบบูรณาการจิตอาสาและความพอเพียงโรงเรียน บ้านกุดกว้างประชาสรรค์ เป็นต้น [4]

3) ชุมชน เป็นแหล่งเรียนรู้เชิงคุณธรรมโดยมีวัตถุประสงค์ สร้างชุมชนให้มีความเข้มแข็ง เป็นศูนย์กลางให้คนในชุมชนมี ส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืนโดยยึดหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง และคุณธรรมจริยธรรม เช่น ศูนย์ เรียนรู้เพื่อการเผยแพร่-เครือข่ายบุญนิยมศูนย์ศึกษาพัฒนา ชาวบ้านวังน้ำเขียว ศูนย์เรียนรู้ฝึกอบรมชุมชนเล็ลย์อโคก ศูนย์เรียนรู้ศูนย์ฝึกอบรมคุณธรรมกิจกรรมไร่สารพิชสวนล่าง ผืน ศูนย์การเรียนรู้แผนชีวิตชุมชนเชิงคุณธรรมฯ ตำบลวัง ตะกอก ศูนย์เรียนรู้พัฒนากระบวนการอนุรักษ์และฟื้นฟู ทรัพยากรป่าชายเลนสู่ความพอเพียง ศูนย์เรียนรู้เชิงคุณธรรม กิจวิจัยเพื่อพัฒนาท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่ เป็นต้น [4]

กล่าวได้ว่าแหล่งเรียนรู้เชิงคุณธรรมเป็นศูนย์กลางที่มีผู้รู้ และผู้มาเรียน เพื่อส่งเสริมการดำเนินชีวิตควบคู่กับคุณธรรม จริยธรรม มีวิถีอย่างพอเพียง มีกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ พัฒนาอาชีพอย่างยั่งยืน นำความรู้ไปใช้พัฒนาตนเอง ชุมชน

และสังคม โดยมีเป้าหมายเพื่อคุณค่า ความดี การพึ่งตนเอง และการช่วยเหลือเกื้อกูลในสังคม รูปแบบการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมโดยใช้แหล่งเรียนรู้เชิงคุณธรรม 3 ระดับคือ [4]

- 1) การเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมพื้นฐานให้กับเด็กและเยาวชน
 - 2) การเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม ค่านิยมพื้นฐานในการดำเนินชีวิตระดับบุคคล
 - 3) การเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมระดับกลุ่มและชุมชน
- การใช้แหล่งเรียนรู้เชิงคุณธรรมจัดการเรียนการสอนสำหรับผู้เรียนในโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาจะเน้น 2 ระดับแรกคือ การเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมพื้นฐาน และค่านิยมพื้นฐานในการดำเนินชีวิต และหากมีการผสมผสานการจัดการเรียนการสอนให้ชุมชนมีส่วนร่วมการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมเข้าสู่ระดับ 3 ดังนั้นเป้าประสงค์ของการจัดการเรียนการสอนโดยใช้แหล่งเรียนรู้เชิงคุณธรรมเป็นฐานการเรียนรู้ต้องประกอบด้วย การรับรู้เชิงคุณธรรม ทักษะคิด และพฤติกรรมเชิงจริยธรรม สรุปได้ดังรูปที่ 1

รูปที่ 1 เป้าประสงค์ของการจัดการเรียนการสอนโดยใช้แหล่งเรียนรู้เชิงคุณธรรม

จากรูปที่ 1 เป้าประสงค์ของการจัดการเรียนการสอนโดยใช้แหล่งเรียนรู้เชิงคุณธรรมมี 3 ระดับคือ ระดับหนึ่ง การเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมพื้นฐานให้เกิดการเรียนรู้เชิงคุณธรรม ระดับสองค่านิยมพื้นฐานในการดำเนินชีวิตเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมด้านจิตใจและทัศนคติ ระดับสามจะเป็นการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมด้านพฤติกรรมการแสดงออก

3. ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

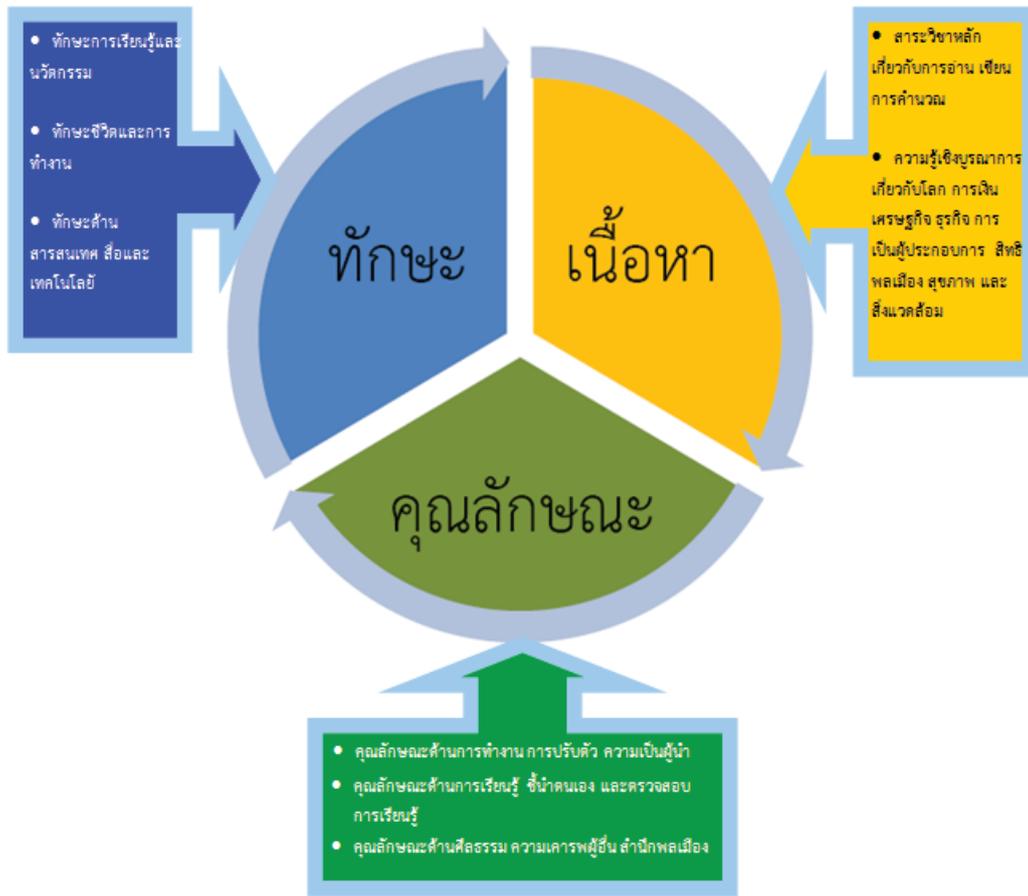
กรอบความคิดเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 นำเสนอโดยภาคีเพื่อทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 มีดังต่อไปนี้ [5]

- 1) วิชาแกน สิ่งที่คุณต้องเรียนคือ ภาษาอังกฤษ การอ่านหรือศิลปะการใช้ภาษา ภาษาสำคัญของโลก ศิลปะ คณิตศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ การปกครองและหน้าที่พลเมือง
- 2) แนวคิดสำคัญในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย จิตสำนึกต่อโลก ความรู้พื้นฐานด้านการเงิน เศรษฐกิจ และการเป็นผู้ประกอบการ ความรู้พื้นฐานด้านพลเมือง ความรู้พื้นฐานด้านสุขภาพ และความรู้พื้นฐานด้านสิ่งแวดล้อม
- 3) ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ประกอบด้วย ความคิดสร้างสรรค์และผลิตนวัตกรรม การคิดเชิงวิพากษ์ และการแก้ไขปัญหา การสื่อสารและการร่วมมือทำงาน รวมถึงการเรียนรู้ตามบริบท หมายความว่า ผู้เรียนนอกจากเรียนรู้เนื้อหาวิชาการแล้วจำเป็นต้องรู้จักวิธีเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต รู้จักใช้สิ่งที่เรียนมาอย่างประสิทธิผลและสร้างสรรค์

4) ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี ประกอบด้วย ความรู้พื้นฐานด้านสารสนเทศ ความรู้พื้นฐานด้านสื่อ และความรู้พื้นฐานทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ไอซีที) กล่าวคือ ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้ทักษะเหล่านี้พัฒนาความรู้และทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ในบริบทการเรียนรู้เพื่อเข้าถึงเนื้อหาและทักษะต่างๆ จะได้รู้จักวิธีเรียนรู้ การคิดเชิงวิพากษ์ การแก้ไขปัญหา การใช้ข้อมูล ข่าวสาร การสื่อสาร การผลิตนวัตกรรม และสามารถร่วมมือกันทำงานได้

5) ทักษะชีวิตและการทำงาน ประกอบด้วย ความยืดหยุ่นและความสามารถในการปรับตัว ความคิดริเริ่มและการขึ้นนำตนเอง ทักษะทางสังคมและการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม การเพิ่มผลผลิตและความรู้รับผิดชอบต่อสังคม ความเป็นผู้นำและความรับผิดชอบ ซึ่งความท้าทายในปัจจุบัน คือ การผสมผสานทักษะที่จำเป็นเหล่านี้ในสถานศึกษาอย่างจริงจัง แยกคายและรอบด้าน

6) ระบบสนับสนุนการศึกษาของศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วยมาตรฐานและการประเมินของศตวรรษที่ 21 หลักสูตรและการสอนของศตวรรษที่ 21 การพัฒนาทางวิชาชีพของศตวรรษที่ 21 สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ของศตวรรษที่ 21

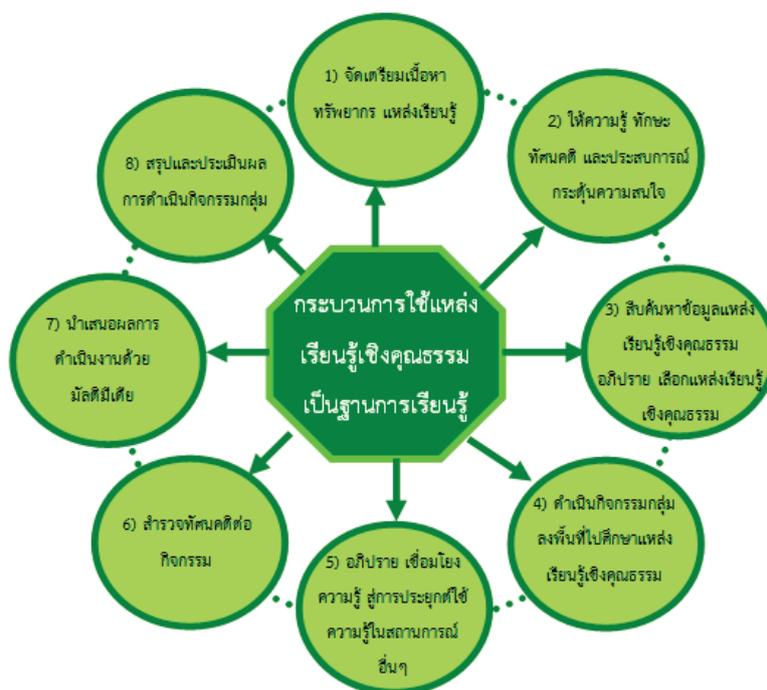

รูปที่ 2 เป้าหมายของการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

จากรูปที่ 2 เป้าหมายของการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มี 3 องค์ประกอบที่สำคัญคือ 1) เนื้อหา มี 2 ส่วนคือสาระวิชาหลักและความรู้เชิงบูรณาการ 2) ทักษะประกอบด้วย ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะชีวิตและการทำงาน และทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี และองค์ประกอบที่ 3) คุณลักษณะประกอบด้วย คุณลักษณะด้านการทำงาน ด้านการเรียนรู้ และด้านศีลธรรม จากกรอบความคิดเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ส่วนหลักคือ เนื้อหา ทักษะ และคุณลักษณะที่ส่งผลต่อผู้เรียน ดังนั้นเป้าหมายของการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สรุปได้ดังรูปที่ 2 [6]

4. การใช้แหล่งเรียนรู้เชิงคุณธรรมเป็นฐานการเรียนรู้กับการพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

จากเป้าประสงค์ของการจัดการเรียนการสอนโดยใช้แหล่งเรียนรู้เชิงคุณธรรมเป็นฐานการเรียนรู้ เมื่อเชื่อมโยงกับเป้าหมายของการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จึงสามารถจัดกระบวนการเรียนการสอนโดยใช้แหล่งเรียนรู้เชิงคุณธรรมเป็นฐานการเรียนรู้ได้ 8 ขั้นตอน ดังรูปที่ 3

รูปที่ 3 กระบวนการใช้แหล่งเรียนรู้เชิงคุณธรรมเป็นฐานการเรียนรู้

จากรูปที่ 3 การใช้แหล่งเรียนรู้เชิงคุณธรรม ประกอบด้วย กิจกรรมดังนี้ 1) จัดเตรียมเนื้อหา ทรัพยากร แหล่งเรียนรู้ 2) ให้ความรู้ ทักษะ ทศนคติ และประสบการณ์ กระตุ้นความสนใจ ให้ผู้เรียนอภิปราย 3) เลือกแหล่งเรียนรู้เชิงคุณธรรม เพื่อให้ผู้เรียนศึกษาโดยศึกษาผ่านเว็บไซต์ แหล่งเรียนรู้ทางออนไลน์ก่อน ติดต่อประสานงานกับแหล่งเรียนรู้เชิงคุณธรรม เพื่อเตรียมการก่อนลงพื้นที่ศึกษาจริง 4) ขึ้นกิจกรรมกลุ่ม ลงมือกระทำกิจกรรมที่ได้วางแผนไว้โดยลงพื้นที่ไปศึกษาแหล่งเรียนรู้เชิงคุณธรรมที่ผู้เรียนสนใจและเลือกไว้ โดยผู้สอนมีบทบาทให้ความช่วยเหลือ อำนวยความสะดวก 5) อภิปราย เชื่อมโยงความรู้ เพื่อนำไปสู่ประยุกต์ใช้ความรู้ในสถานการณ์อื่นๆ 6) สสำรวจทัศนคติต่อกิจกรรม เพื่อให้ผู้เรียนมีความเข้าใจว่าได้เรียนรู้อะไรบ้าง และมีทัศนคติเปลี่ยนแปลงไปอย่างไรจากการใช้แหล่งเรียนรู้เชิงคุณธรรม 7) นำเสนอผลการดำเนินงานด้วยมัลติมีเดีย และ 8) สรุปและประเมินผลการดำเนินงานกิจกรรมกลุ่ม ซึ่งสามารถเชื่อมโยงกับทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ได้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ความเชื่อมโยงกระบวนการใช้แหล่งเรียนรู้เชิงคุณธรรมและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

กระบวนการใช้แหล่งเรียนรู้เชิงคุณธรรมเป็นฐานการเรียนรู้	ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21
1. จัดเตรียมเนื้อหา ทรัพยากร แหล่งเรียนรู้	1.สาระวิชาหลัก ความรู้เชิงบูรณาการ 2.สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ของศตวรรษที่ 21
2. ให้ความรู้ ทักษะ ทศนคติ และประสบการณ์ กระตุ้นความสนใจ ให้ผู้เรียนอภิปราย	1.สาระวิชาหลัก ความรู้เชิงบูรณาการ 2.ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม 3.คุณลักษณะการเรียนรู้
3. เลือกแหล่งเรียนรู้เชิงคุณธรรม เพื่อให้ผู้เรียนศึกษาโดยศึกษาผ่านเว็บไซต์ แหล่งเรียนรู้ทางออนไลน์ก่อน ติดต่อประสานงานกับแหล่งเรียนรู้เชิงคุณธรรมเพื่อเตรียมการก่อนลงพื้นที่ศึกษาจริง	1.ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี 2.ทักษะชีวิตและการทำงาน 3.คุณลักษณะด้านการทำงาน และคุณลักษณะด้านการเรียนรู้

ตารางที่ 1 (ต่อ)

กระบวนการใช้แหล่งเรียนรู้เชิงคุณธรรมเป็นฐานการเรียนรู้	ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21
4. ชักกิจกรรมกลุ่ม ลงมือกระทำกิจกรรมที่ได้วางแผนไว้โดยลงพื้นที่ไปศึกษาแหล่งเรียนรู้เชิงคุณธรรมที่ผู้เรียนสนใจและเลือกไว้ โดยผู้สอนมีบทบาทให้ความช่วยเหลือ อำนวยความสะดวก	1. ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม และทักษะชีวิตและการทำงาน 2. คุณลักษณะด้านการทำงาน การเรียนรู้ และด้านศีลธรรม
5. อภิปราย เชื่อมโยงความรู้ เพื่อนำไปสู่ประยุกต์ใช้ความรู้ในสถานการณ์อื่นๆ	1. ความรู้เชิงบูรณาการ 2. ทักษะชีวิตและการทำงาน
6. สำรวจทัศนคติต่อกิจกรรม เพื่อให้ผู้เรียนมีความเข้าใจว่าได้เรียนรู้อะไรบ้าง และมีทัศนคติเปลี่ยนแปลงไปอย่างไรจากการใช้แหล่งเรียนรู้เชิงคุณธรรม	1. ความรู้เชิงบูรณาการ 2. คุณลักษณะด้านการทำงาน ด้านการเรียนรู้ และด้านศีลธรรม
7. นำเสนอผลการดำเนินงานด้วยมัลติมีเดีย	ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี
8. สรุปและประเมินผลการดำเนินกิจกรรมกลุ่ม	คุณลักษณะด้านการทำงาน ด้านการเรียนรู้ และด้านศีลธรรม

5. บทสรุป

การพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 จำเป็นต้องอาศัยกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย ผู้สอนที่ควรใช้เทคนิคการสอนแบบเน้นทักษะกระบวนการที่ส่งผลให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเกิดความใฝ่รู้ การเรียนรู้ด้วยตนเอง หาแหล่งเรียนรู้การค้นคว้าความรู้ [7] สามารถบูรณาการการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับทักษะการดำเนินชีวิตของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ได้ทั้งในแง่ความรู้ที่ได้จากสาระวิชาหลัก ความรู้เชิงบูรณาการ ทักษะที่จำเป็นในการเรียนและการดำเนินชีวิตทั้งด้านทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะชีวิตและการทำงาน และทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี อันจะส่งผลต่อคุณลักษณะของผู้เรียนเพื่อการส่งเสริมการเรียนรู้และการดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสมทั้งประกอบด้วย คุณลักษณะด้านการทำงาน ด้านการเรียนรู้ และด้านศีลธรรม ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนโดยใช้แหล่งเรียนรู้เชิงคุณธรรมเป็นฐานการเรียนรู้จึงเป็นวิธีการสอนทางเลือกที่ผู้สอนสามารถนำไปใช้ในกระบวนการจัดการสอนเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้จากประสบการณ์ที่ได้รับจากแหล่งเรียนรู้เชิงคุณธรรม พัฒนาการเรียนรู้ด้านต่างๆ ที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในศตวรรษที่ 21 ให้สามารถดำรงอยู่ได้อย่างเต็มศักยภาพสู่ประชาคมโลกต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- [1] สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2558. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553. ค้นเมื่อวันที่ 1 สิงหาคม 2558, จาก http://www.onec.go.th/onec_web/page.php?mod=Category&categoryID=CAT000011.
Office of the Education Council. 2014. **Nation Education (No.3) 2010**. Retrieve August 1, 20 from http://www.onec.go.th/onec_web/page.php?mod=Category&categoryID=CAT000011.
- [2] จิตติยา เนตรวงษ์. 2557. การพัฒนาทักษะทางเทคโนโลยีสารสนเทศและจิตอาสาด้วยการเรียนแบบผสมผสานและโครงการรับใช้สังคมเป็นฐาน. **วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม**, 13(3), น. 59-65.
Netwong, T. 2014. Development of Information Technology Literacy and Volunteers by Using Blended Learning and Society Service Project Based Learning. **Journal of Industrial Education**. 13(3), p. 59-65.
- [3] สรรเสริญ อินทร์ดี และคณะ. 2557. ผลการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการคุณธรรมจริยธรรมตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในรายวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต. **วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม**, 13(3), น. 113-119.
Intharat, S., et al. 2014. The Effectiveness of an Approach to Integrate Ethics into Information Technology by Following Sufficiency Economy Philosophy, Suan Dusit Rajabhat University. **Journal of Industrial Education**, 13(3), p. 59-65.
- [4] ศูนย์คุณธรรม. 2557. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้เชิงคุณธรรม. กรุงเทพฯ : ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน).
Moral Promotion Center. 2014. **Development of Moral Learning Resource**. Bangkok: Moral Promotion Center (Public Organization).

- [5] วรพจน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง และอธิป จิตตฤกษ์.
2554. **ทักษะแห่งอนาคตใหม่ : การศึกษาเพื่อ
ศตวรรษที่ 21**. กรุงเทพฯ: โอเพ่นเวิลด์ส.
Wongkitrungrong, W. & Jittaruke, A. 2011.
**Skills for The Future: Education for 21st
Century**. Bangkok: Open World.
- 6] สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
(ม.ป.ป.). **แนวทางการจัดทักษะการเรียนรู้ใน
ศตวรรษที่ 21 ที่เน้นสมรรถนะทางสาขาวิชาชีพ**.
สำนักบริการงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- Office of The Basic Education Commission.
(n.d.). **Guidelines for 21st Century to
Learning Skills Focus on Professional
Performance**. Upper Secondary Education
Office of The Basic Education Commission.
- [7] กาญจนา บุญภักดี. 2558. **ทักษะและเทคนิค
การจัดการเรียนรู้สู่ความเป็นเลิศ.วารสาร
ครุศาสตร์อุตสาหกรรม, 14(1), น. 1-4.**
Boonphak, K. 2015. Skill and Technical
Learning Management to Excellence.
Journal of Industrial Education,
14(1), p. 1-4.